

РЕШЕНИЕ

№ 12698

гр. София, 14.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 157 СЪСТАВ, в публично заседание на десети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: **ЗОРНИЦА ИВ. ТОДОРОВА**

при участието на секретаря **МОНИКА СТ. ТОПУЗОВА**
като разглежда докладваното от **ЗОРНИЦА ИВ. ТОДОРОВА** Гражданско дело № 20221110119165 по описа за 2022 година

Производството е образувано по предявени от ищеца „**Банка ДСК**” АД, ЕИК 121830616, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Московска” № 19, представлявано от **Юрий Генов** и **Диана Митева**, срещу ответниците **С. Д. К.**, ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „Надежда 1“, бл. 160, вх. А, ет. 5, ап. 19 и **С. С. П.**, ЕГН *****, с адрес: гр. София, кв. „Горубляне“, ул. „Боте Барборков“ № 11, обективно кумулативно съединени положителни установителни искове по реда на **чл. 422 ГПК** с правно основание **чл. 430, ал. 1 ТЗ, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, чл. 86 ЗЗД и чл. 141 ЗЗД** за признаване за установено, че ответниците дължат на ищеца при условията на солидарна отговорност следните суми: **6517.56 лв.** –представляваща главница по договор за кредит за текущо потребление, сключен на 18.12.2017 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявление за издаване на заповед за изпълнение на 09.07.2021 г. до изплащане на вземането; **982.13 лв.** – възнаградителна лихва за периода 15.02.2021 г. – 30.06.2021 г.; **104.07 лв.** – договорна лихва за забава за периода 15.02.2021 г. – 30.06.2021 г.; **14.48 лв.** – законна лихва за забава за периода 01.07.2021 г. – 08.07.2021 г. и сумата **120 лв.** – разходи за изискуем кредит, за които суми е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 ГПК от 19.07.2021 г., постановена по ч.гр.д. № 40521/2021 г. по описа на СРС, 157 състав.

Ищецът „**Банка ДСК**” АД извежда съдебно предявените субективни права при твърденията, че на 18.12.2017 г. сключил с ответника **К.** договор за кредит за текущо потребление, по силата на който му предоставил сумата от 15000 лв. със срок за погасяване 50 месеца, считано от датата на усвояване, на равни месечни вноски с падеж всяко 15-то число на месеца, при лихвен процент 7.70 %, към датата на сключване на договора, формиран от стойността на 6-месечен SOFIBOR (0,268 %) и фиксирана надбавка 7,432 %, който дълг бил обезпечен с договор за поръчителство, сключен на същата дата с втория ответник. На 22.06.2020 г. е сключено допълнително споразумение с ответника **Сливиана Д. К.**, с което са били отсрочени дължимите месечни вноски за главница и лихва за период от 6 месеца, считано от 15.02.2020 г. до

15.07.2020 г. вкл. и са уговорили нов лихвен процент 12,775 %. Към момента на сключването на допълнителното споразумение, кредитополучателят е бил в забава повече от 90 дни, като с процесното споразумение са върнали кредита в редовност. Твърди, че длъжникът не изпълнил задължението си да заплати 5 месечни вноски, която забава продължила повече от 90 дни, поради което на основание чл.18.1 от приложимите ОУ, след връчване на уведомление до длъжника, банката упражнила правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем, за което на основание чл.5 от Приложение № 3 „Такси по кредита за текущо потребелост“ кредитополучателят дължи сумата 120 лв. Към настоящия момент, съгласно извлеченията от сметка, сочи, че задълженията по договора за кредит са в размер 6517.56 лв. – главница; 982.13 лв. – възнаградителна лихва за периода 15.02.2021 г. – 30.06.2021 г.; 104.07 лв. – договорна лихва за забава за периода 15.02.2021 г. – 30.06.2021 г.; 14.48 лв. – законна лихва за забава за периода 01.07.2021 г. – 08.07.2021 г. и 120 лв. – разходи за изискуем кредит

Ответниците - С. Д. К. и С. С. П. оспорват исковете при възражения, че договорът е нищожен, тъй като, поради качеството потребител на кредитополучателя, се прилага ЗПК, чл.11, ал.1, т.10, който не е спазен, тъй като макар и да е посочен ГПР липсва общо дължимата сума и посочване на допусканията, взети предвид при изчисляване на ГПР, не е спазен и чл.11, ал.1, т.12, тъй като договорът не съдържа информация за правото да се изиска извлечение от сметка под формата на погасителен план; не е спазена формата на договора, тъй като е написан на шрифт по - малък от 12 (чл.10, ал.1 от ЗПК); не са изготвени погасителни планове след всяко изменение на лихвения процент, в нарушение на чл.11, ал.1, т.11. Поради нищожност на договора и доколкото не намира приложение чл.23 ЗПК, тъй като вземането е предявено на договорно основание, счита всички искове за неоснователни, включително и тези срещу поръчителя предвид отпадане отговорността на главния длъжник. Релевират възражение за частична нищожност на договора, в частта относно клаузите на т.8.2.4, 7.3.1. и 7.3.2. от ОУ при твърдения за неравноправност, доколкото предпоставките за промяна на лихвения процент не са обективни, а зависят от субективната преценка на банката и липсва яснота, относно методиката и математическия алгоритъм на промяна, а клаузата на т.8.1 от договора, тъй като е във вреда на потребителя и не отговаря на изискването за добросъвестност, тъй като води до значително неравновесие между правата на банката и потребителя; а т.8, тълкувана с т.18.1, тъй като допуска наказателна лихва в размер минимум 23.45 % годишно, което е в нарушение на чл.143, т.5 ЗЗП. В евентуалност твърди, че не е настъпила предсрочна изискуемост, тъй като видно от представеното извлечение падежът на всички вноски е след посочената дата на настъпване на изискуемостта.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Въз основа на заявление за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК е образувано ч.гр.д. № 40521/2021 г. по описа на СРС, 157 състав, въз основа на което е издадена заповед за незабавно изпълнение в полза на ищеца за процесните суми. Срещу заповедта за изпълнение в срок е постъпило възражение от длъжниците, поради което на ищеца - заявител са дадени указания за предявяване на иск за установяване на вземането по издадената заповед, като в законоустановения срок ищецът – заявител е предявил настоящия иск.

Между страните не е спорно, а и от представения по делото Договор за кредит за текущо потребление, сключен на 18.12.2017 г. се установява, че между ищеца и първия ответник – С. Д. К., като кредитополучател, е сключен договор за кредит в размер на 15000 лв., със срок на издължаване на кредита 50 месеца, считано от датата на неговото усвояване, падежна дата 15-то число на месеца. Съгласно чл. 8 от договора, кредитът

се олихвява с променлив лихвен процент в размер на 7,70% годишно или 0,02% на ден, формиран от стойността на 6-месечен SOFIBOR 0,268%, който при отрицателна стойност се приема със стойност нула, и фиксирана преференциална надбавка в размер на 7,432 % при изпълнение на Условието по програма ДСК Партньори плюс. В същия член е предвидено, че при нарушаване на Условието, кредитополучателят губи правото си да ползва преференциите изцяло или частично и приложимият лихвен процент се увеличава, чрез увеличаване на надбавката, съгласно Условието, като максималният размер, който може да достигне лихвеният процент в резултат от неизпълнение на Условието, е променлив лихвен процент, приложим по стандартни потребителски кредити, в размер на 6-месечния SOFIBOR към съответната дата и фиксирана стандартна надбавка в размер на 13,182 %. В чл. 9 от договора за кредит е посочен размерът на ГПР – 9,67%.

За обезпечаване изпълнението на задълженията на първия ответник по договора за кредит, между ищецът и втория ответник – С. С. П. е сключен договор за поръчителство от 18.12.2017 г.

Представени са общи условия за предоставяне на кредити за текущо потребление, погасителен план с данни за датата на вноската, лихвен процент, оставаща главница, размер на погасителна вноска, размер на лихвена вноска, размер на такса, както и пълния размер на погасителната вноска.

Първият ответник е заявил ползването на преференциален лихвен процент по кредита, предоставян при условията на програма „Партньори плюс“, като по делото са представени и промоционалните условия до 31.01.2018 г. по стандартен договор за кредит за текущо потребление, обезпечен с поръчителство.

Между ищеца и ответника С. К. е сключено допълнително споразумение от 22.06.2020 г., с което у договорен гратисен период по заплащане на лихва и главница за период от 6 месеца от 15.02.2020 г., удължен е срокът за погасяване на кредита с 6 месеца, като крайната падежна дата става 19.08.2022 г. В споразумението е посочен размера на задължението към датата на подписването му, а именно 8167,94 лв. редовен остатък от главница, 1432,06 лв. просрочена главница, 5,87 лв. редовна лихва за забава, 14,11 лв. санкционираща лихва, 437,29 лв. просрочена лихва. Посочен е и лихвен процент в размер на 12,755 %, формиран при условията на договора за кредит.

Представени са и общи условия за предоставяне на кредити за текущо потребление, такси по кредити за текущо потребление, погасителен план от 22.06.2020 г.

Видно от приложената по делото Заповед № 001/31.03.2020 г. на същата дата е прекратен трудовият договор на ответника С. К..

Представени са и справка за плащанията по кредита, както и извлечение от разплащателната сметка на ответника С. К. за периода 18.12.2017 г. – 31.08.2022 г.

В приложеното по делото ч.гр.д.№40521/2021 г. по описа на СРС, 157 с-в се намира уведомление за обявяване на кредита за предсрочно изискуем, както и разписка за връчването му на 28.01.2021 г. на ответника С. К..

По делото е прието заключение по назначената съдебно-счетоводна експертиза, което съдът кредитира като компетентно, професионално и даващо пълен отговор на поставените задачи. В заключението вещото лице е посочило, че кредитът е усвоен в размер на 15000 лв. по разплащателна сметка с посочен IBAN, с титуляр С. Д. К.. Постъпилите плащания по кредита са в общ размер на 10998,14 лв., с които са погасени 8482,44 лв. главница, 2486,06 лв. възнаградителна лихва, 23,57 лв. отложена възнаградителна лихва и 6,07 лв. санкционираща лихва. Вещото лице е установило, че кредитът е бил погасяван редовно до 15.05.2018 г., като от следващия месец е преустановено редовното погасяване на кредитното задължение. От 15.02.2020 г. кредитополучателят е изпаднал в забава повече от 90 дни, поради което на основание чл. 18, ал. 2 и чл. 20 от Общите условия, кредитът е трансформиран в предсрочно изискуем. Към датата на предсрочната изискуемост на кредита – 01.07.2021 г. не са погасени 5 броя погасителни вноски, а именно с падеж 15.02.2021 г. – 137,67 лв., с падеж 15.03.2021 г. – 372,32 лв., с падеж 15.04.2021 г. - 372,32 лв., с падеж 15.05.2021 г.

- 372,32 лв. и с падеж 15.06.2021 г. - 372,32 лв. Вещото лице е установило също така, че по разплащателната сметка, обслужвала кредита регулярно е постъпвала сумата от 789,80 лв., представляваща превод от работна заплата, до 09.05.2019 г., след което не е постъпвала такава сума. Изчислило размера на задължението по кредита към датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 09.07.2021 г., както следва: 6517,56 лв. главница, 982,13 лв. възнаградителна лихва, 110,14 лв. санкционираща лихва, 14,48 лв. законна лихва и 120 лв. разходи за изискуем кредит.

При така установеното от фактическа страна, съдът достигна до следните правни изводи:

За основателността на исковете с правно основание чл. 422 ГПК, вр. чл. 430, ал. 1 ТЗ, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, чл. 86 ЗЗД и чл. 141 ЗЗД в тежест на ищеца е да докаже възникването и съществуването между страните по делото на валидно правоотношение по Договор за потребителски кредит при посочените условия, по който е предоставил процесната сума на кредитополучателя. Ищецът следва да установи и наличието на валидно постигната договорка за заплащане на възнаградителна лихва, както и нейната дължимост и размер. В негова тежест е да докаже и, че поради неплащане на месечните вноски е настъпила предсрочната изискуемост на кредита, за която кредитополучателят е уведомен и датата, на която е станало това, както и че със втория ответник има сключен договор за поръчителство за обезпечаване изпълнението на задължението по договора за кредит с първия ответник. По иска по чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД в тежест на ищеца е да докаже наличие на главен дълг и изпадане на длъжника в забава, както и размера на претендираното обезщетение за забава.

Съдът намира, че предвид липсата на спор между страните и въз основа на представените по делото доказателства може да се обоснове извод за съществуващото между страните правоотношение, а именно договор за потребителски кредит, по силата на който на първия ответник – С. Д. К., видно от извлечението от разплащателната сметка на ответника К., а и от заключението на вещото лице, е предоставен кредит в размер на 15000 лв., усвоен на 18.12.2017 г.

Липсва спор между страните, а и видно от приложения по делото договор за поръчителство, ответникът С. П. се е задължила като поръчител да отговаря за задълженията кредитополучателя по процесния договор за кредит.

Съдът не споделя доводите на ответниците, че договорът за кредит е нищожен поради противоречието му с чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК с твърдения, че не е посочена общата сума, който кредитополучателят ще върне, както и взетите предвид допускания, използвани при изчислението на ГПР. Неразделна част от договора за кредит е погасителен план, подписан от кредитополучателя, в който се съдържа подробна разбивка на дължимите погасителни вноски, в това число главница и лихва, както и общите им размери към края на договора за кредит. В този смисъл, съдът намира, че с посочването на общата сума, която кредитополучателят следва да върне за целия срок на кредита в погасителния план, който е част от договора за кредит, е спазено изискването на чл. 11, ал. 1, т.10 ЗПК. По отношение на взетите предвид допускания, взети предвид при изчислението на ГПР, съдът изхожда от разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, съгласно която договорът за кредит следва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в **Приложение № 1** начин. В т. 3 на приложение № 1 към Закона за потребителския кредит са посочени с изброяване допълнителните допускания, които следва да се отчитат при изчисляването на ГПР по кредита. Видно от приложения по

делото погасителен план към договора кредит, непосредствено след него са посочени допълнителните допускания, които ищецът е взел предвид при изчисляването на ГПР, съгласно цитираното Приложение № 1 към ЗПК. Следователно договорът за кредит е изготвен, съгласно изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

Съдът намира, че са спазени и изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК. Съгласно същата разпоредба договорът за кредит следва да съдържа информация за правото на потребителя при погасяване на главницата по срочен договор за кредит да получи при поискване и безвъзмездно, във всеки един момент от изпълнението на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен план за извършените и предстоящите плащания; погасителният план посочва дължимите плащания и сроковете и условията за извършването на тези плащания; планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и когато е приложимо, допълнителните разходи; когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит, в погасителния план се посочва ясно, че информацията, съдържаща се в плана, е валидна само до последваща промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи съгласно договора за кредит. В случая такъв погасителен план с подробна разбивка на дължимите главници и лихви при всяка погасителна вноска, както и оставаща главница след всяко плащане е изготвен, представен и подписан от кредитополучателя заедно с договора за кредит. Такъв подробен погасителен план е представен и при подписването на допълнителното споразумение. Следователно при желание за предсрочно погасяване на главницата по кредита, кредитополучателят е имал предварително предоставена информация за размера на оставащата главница и лихви, поради което съдът намира, че договора за кредит не противоречи и на разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК. Отделно от това, общите условия към договора (чл. 7.3.2. и чл.7.6.) предвиждат при промяна на лихвата, дали поради изменение на индекса, или поради отпадане на основанието за ползване на преференциална лихва, банката да изготви и предостави нов погасителен план.

По отношение на възражението на ответниците, че договорът за кредит не отговаря на изискванията на чл. 10, ал. 1 ЗПК, доколкото същият е изготвен на шрифт, по-малък от 12, съдът намира, че е технически грамотен и компетентен да изследва този въпрос без помощта на вещо лице, поради което извърши анализ на приложения по делото договор за кредит. Сравнявайки големината на шрифта на договора за кредит с друг документ, изготвен с шрифт в същия размер, съдът стигна до извод, че договорът е изготвен на шрифт с размер не по-малък от 12. От друга страна, следва да се има предвид, че изискването на ЗПК за минимален размер на шрифта е с оглед лесната четимост на съдържанието на договора от потребителите. В случая е видно, че договорът за кредит, ведно с общи условия и погасителен план са изготвени със шрифт, който позволява лесно прочитане на съдържанието.

Във връзка с твърдението на ответниците, че разпоредбите на чл. 7.2.4., 7.3.1 и 7.3.2 от общите условия, в които е предоставена възможност на банката едностранно да изменя лихвата по кредита, са неравноправни на основание чл. 143, т. 11 от ЗЗП, съдът намира следното:

В константната си практика ВКС приема, че една договорна клауза е неравноправна при наличието на следните предпоставки: 1. клаузата да не е индивидуално уговорена; 2. да е сключена в нарушение на принципа на добросъвестността; 3. да създава значителна неравнопоставеност между страните относно правата и задълженията – съществено и необосновано несъответствие между

правата и задълженията на страните; 4. да е сключена във вреда на потребителя. Основният критерий за приложимост на изключението по чл. 144, ал. 3, т. 1 от ЗЗП е изменението на цената да се дължи на външни причини, които не зависят от търговеца или доставчика на финансови услуги, а са породени от въздействието на свободния пазар и/или от държавния регулатор, тъй като само тогава търговецът/доставчикът на финансови услуги не може да се счита за недобросъвестен по смисъла на общата дефиниция за неравноправна клауза, съдържаща се в чл. 143, ал. 1 от ЗЗП, доколкото увеличението на престацията, макар и едностранно, не зависи пряко от неговата воля. За да се прецени дали конкретните договорни клаузи отговарят на този критерий за изключване на общия принцип, въведен с чл. 143, ал. 1 ЗЗП, те трябва да бъдат формулирани по ясен и недвусмислен начин, както и потребителят предварително да е получил достатъчно конкретна информация как търговецът на финансови услуги може едностранно да промени цената, за да може на свой ред да реагира по най-уместния начин. Уговорката в договор за банков кредит, предвиждаща възможност на банката за едностранна промяна на договорения лихвен процент въз основа на непредвидено в самия договор основание и когато такова договорено изменение не е свързано с обективни обстоятелства, които са извън контрола на доставчика на услугата, е неравноправна с оглед общата дефиниция на чл. 143 от ЗЗП. Методът на изчисляване на съответния лихвен процент трябва да съдържа ясна и конкретно разписана изчислителна процедура, посочваща вида, количествените изражения и относителната тежест на всеки от отделните компоненти – пазарни индекси и/или индикатори. В конкретния договор, съгласно чл. 8 от същия, кредитът се олихвява с променлив лихвен процент в размер на 7,70% годишно или 0,02% на ден, формиран от стойността на 6-месечен SOFIBOR 0,268 %, който при отрицателна стойност се приема със стойност 0, и фиксирана преференциална надбавка 7,432% при изпълнение на Условието по програма ДСК Партньори плус. Видно от формулировката на лихвената клауза може да се обоснове извод, че лихвата по кредита се състои от два компонента – променлив индекс (в случая SOFIBOR) и фиксирана надбавка, като последната може да се измени единствено ако кредитополучателят спре да отговоря на условията за ползването на преференциална надбавка. При това положение е предвиден и максимален размер на надбавката по договора – 13,182 %. Условията за ползването на преференциална надбавка и случаите, в които се отнема лихвената отстъпка се съдържат в приложените по делото Приложение № 9.1, неразделна част от договора и подписан от кредитополучателя. Видно от цитирания документ, условие за ползване на лихвена отстъпка или т.нар. преференциална надбавка са превод на работна заплата и допълнителна такава при закупуване на продукти на ДСК Родина и/или ползване на платежен пакет „ДСК Pay+“, като основното изискване за ползване на преференцията е превод на заплата по разплащателна сметка, обслужваща кредита, а останалите условия в могат да намалят лихвената надбавка допълнително. При тези данни съдът намира, че начинът на определяне на лихвата е разписан по ясни и разбираеми критерии, което дава възможност на потребителя предварително да разбере до какъв размер би могла да се повиши лихвата при отпадане на възможността да се ползва преференциална надбавка, както и условията, при които може да се извърши тази промяна.

В разпоредбата на чл. 8.1. е предвидено автоматична промяна на лихвения процент с промяната на 6-месечен SOFIBOR при предпоставките, по реда и сроковете, посочени в Общите условия. В чл. 7 на общите условия пък е предвидено, че променливият лихвен процент, зависещ от 6-месечен SOFIBOR се променя два пъти в годината, на 15-ти януари, и на 15-ти юли. Така уговорено правото на банката да

измени едностранно лихвения процент не е предоставено на личната субективна преценка на банката, а зависи изцяло от външни, обективни фактори, доколкото индекса на SOFIBOR представлява достатъчно независим индекс, представляващ фиксинг на котировките на необезпечени депозити в български левове, предлагани на българския междубанков пазар. Следователно изменението на лихвата не зависи от волята на банката, а зависи изцяло от външен обективен фактор, в който се отчитат икономическите условия в сферата на банковото кредитиране и размерът му се определя от БНБ.

Следва да се отбележи обаче, че считано от януари 2018 г. БНБ спира да поддържа индекса на SOFIBOR, поради което на анализ подлежи клаузата на чл. 7.2.4. от общите условия, съгласно която в случай че за избраният лихвен индекс няма котировки повече от 1 месец, или индексът е престанал на съществува, лихвеният процент по заварени договори, базиран на EURIBOR или SOFIBOR и надбавка, ще се формират от друг подобен публично достъпен индекс или надбавка, като общият лихвен процент не се променя към момента на замяната. Съдът намира, че замяната на индекса като компонент на лихвата по кредита с друг индекс, който не е предварително определен от страните може да доведе до значително неравновесие между страните по договора по кредит, като посочената уговорка дава право на банката да избере индекс по своя преценка, който е възможно да се отличава в значителна степен по размер от прилагания преди това индекс, което от своя страна да доведе до необосновано увеличение на лихвения процент. В настоящото производство ищецът не е ангажирал никакви твърдения и доказателства относно начина на определяне на лихвата по кредита след отпадането на един от компонентите – SOFIBOR, освен за начина на определяне на лихвения процент след 22.04.2019 г., съгласно общите условия към допълнителното споразумение – чл. 7.1., в който отново не е индивидуализиран нито начина на определяне на лихвата, нито пък е индивидуализиран индекса, съобразно който се изменя размера на лихвата.

Въз основа на изложеното и като взе предвид, че страните по договора са потребител и доставчик на финансови услуги по смисъла на § 13, т. 1 и т. 2 от ДР на ЗЗП и в хода на производството ответникът не е представил доказателства, че включването на процесната клауза в договора е в резултат на изричното ѝ обсъждане и постигане на съгласие с потребителя по отношение на нейното съдържание, а от друга страна е несъмнено, че като предварителни и едностранно формулирани от кредитора, клаузите на Общите условия за сключване на съответния вид кредитен договор, относими за неопределен период от време и неопределен кръг правни субекти, също не са индивидуално уговорени. Ето защо съдът намира, че клаузата на чл.7.2.4. от общите условия към договора за кредит е нищожна на основание чл. 146, ал. 1 от ЗЗП.

След като клаузата за замяна на индекса като компонент на лихвата е нищожна, то на изследване подлежат обстоятелствата дали през времето на договора лихвата се е променяла, в какви размери и при какви обстоятелства. В случая, от заключението по приетата съдебно-счетоводна експертиза се установи, че до 15.08.2019 г. лихвата по кредита не е променяна и кредитът е олихвяван с 7,595% и 7,555 %, който размер е по-нисък от първоначално уговорения в договора при преференциални условия. Следователно нищожната клауза не е приложена и не е довела до неоснователно отежняване на задълженията на кредитополучателя. Първото изменение на лихвата е настъпило на 15.08.2019 г. – лихвата е увеличена на 12,795 %. Така извършеното увеличение обаче не е в следствие на замяна на индекса като компонент на лихвата, а последвало поради обстоятелствата, че кредитополучателят е престанал да отговаря на

условията за ползване на преференциална надбавка. Това е видно от представеното извлечение от разплащателната сметка на ответника и от заключението на съдебно-счетоводната експертиза, на 15.05.2019 г. е последният постъпил превод на работна заплата от работодателя „ММ Ауто Корект“ ЕООД, следователно при преустановяване на постъпленията на работната заплата, кредитополучателят е престанал да отговаря на условията за ползване на преференциална лихвена надбавка. Доколкото съгласно договора за кредит (чл.8) и условията за ползване на преференциални условия „ДСК Партньори плюс +“ лихвения процент без превод на работна заплата е 13,45 %, и при положение, че лихвата е увеличена в размер на 12,795 %, т.е. не надвишава уговорената максимална лихва, съдът намира, че изменението на лихвата след 15.08.2019 г. е извършено правомерно и не е довело до необосновано повишаване на финансовата тежест по кредита по отношение на кредитополучателя.

Казаното по-горе се отнася и до уговорения с допълнително споразумение от 22.06.2020 г. лихвен процент, който е в размер на 12,775 %, като е посочено, че е определен съобразно условията на сключения договор. В този смисъл съдът намира, че с препращането към основния договор, не е приложен нов начин на определяне на лихвения процент, какъвто е загатнат в действащите общи условия към 22.04.2019 г., поради което съдът не следва да обсъжда лихвените клаузи в тези общи условия.

Съдът не споделя доводите на ответниците за нищожност на клаузата на чл. 8.1 от договора, доколкото в същата е предвидено, че при отрицателна стойност на SOFIBOR, той се приема за нула, а лихвата не може да бъде по-ниска от размера на фиксираната стандартна надбавка. Не е вярно, че с уговорената клауза е предвидена промяна на лихвата само, когато промяната на индекса се отразява на лихвата като я повишава. Както беше посочено и по-горе, така уговорената лихва, образувана от 2 компонентна – променлив и фиксиран предпоставя относителен автоматизъм при изменението на лихвата, както при повишаване размера на SOFIBOR, така и при неговото намаляване. Максимални граници, в които може да се изменя лихвата са уговорени, както в полза на кредитополучателя (чл. 8 от договора за кредит), така и в полза на кредитора, съгласно обсъжданата клауза. Т.е. с въведената минимална граница на лихвата не се нарушава по никакъв начин равнопоставеността между правата и задълженията на страните, не е нарушено изискването за добросъвестност, а се обезпечава в минимална степен кредитния риск, поет от кредитора.

С приетото по делото заключение по назначената съдебно-счетоводна експертиза беше доказано, че кредитът е погасяван регулярно до 15.05.2018 г., след което е преустановено редовното погасяване и на дата 15.02.2020 г. кредитополучателят е изпаднал в забава повече от 90 дни. Видно от приложеното допълнително споразумение ищецът и кредитополучателят се уговорили 6 месечен гратисен период за връщане на погасителните вноски, считано от 15.02.2020 г., в резултат на което кредитът е върнат в редовност. След изтичането на гратисния период по допълнителното споразумение, съгласно заключението по приетата ССЧЕ отново е преустановено редовното погасяване на кредита, в резултат на което кредитополучателят отново е допуснал забава повече от 90 дни, като към датата на предсрочната изискуемост – 01.07.2021 г. са били не са били погасени 5 погасителни вноски за периода 15.02.2021 г. – 15.06.2021 г. Следователно за ищеца е възникнало правото да обяви кредита за предсрочно изискуем на основание чл. 18.2 от общите условия, а възражението на ответниците, че към този момент не е имало непогасени задължения се явява неоснователно. Доколкото съгласно ТР № 4/18.06.2014 г. по тълк. дело № 4/2013 на ОСГТК на ВКС, т. 18, допълнително условие за превръщане на

кредита в предсрочно изискуем при наличие на останалите условия за това, е банката да е уведомила кредитополучателя за това си намерение, то съдът намира, че в настоящия случай са изпълнени всички предпоставки и ищецът надлежно е упражнил правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем, за което е уведомил кредитополучателя на 28.01.2021 г., а счетоводно е извършил това на 01.07.2021 г. Видно от заключението общият размер на непогасената главница е 6517,53 лв., а непогасената договорна лихва е в размер на 982,13 лв., поради което предявените искове за главница и възнаградителна лихва се явяват основателни, поради което следва да бъдат уважени.

Основателна се явява и претенцията за обезщетение за забава върху главницата за периода 01.07.2021 г. до 08.07.2021 г., която съобразно заключението по приетата съдебно-счетоводна експертиза е в размер на 14,48 лв.

При разглеждането на предявения иск за санкционираща лихва и предвид релевираните от ответниците доводи за нищожност, съдът следва да подложи на анализ на клаузата на чл. 18.1. от общите условия, съгласно която при забава на месечната вноска от деня, следващ падежната дата, определена в договора, частта от вноската, представляваща главница, се олихвява с договорен лихвен процент, увеличен с надбавка за забава в размер на 10 процентни пункта, съдът споделя доводите за нищожност на клаузата, като намира, че размерът на уговорената наказателна лихва противоречи на разпоредбата на чл. 33, ал. 2 ЗПК. Съгласно чл. 33 от ЗПК при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата, а съгласно ал. 2 на същата разпоредба когато потребителят забави дължимите от него плащания по кредита, обезщетението за забава не може да надвишава законната лихва. Следователно ЗПК е ограничил възможността кредиторът да събира лихви и ниустойки при неизпълнение на кредитополучателя на задълженията му по договора за кредит, до възможността да претендира обезщетение за забава в размер не по-голям от размера на законната лихва. Ето защо клауза за дължимост санкционираща лихва в размер, по-голям от законната лихва и начисляване на такса противоречи на закона и се явява нищожна на основание чл. 26, ал. 1, пр.1 от ЗЗД. Следователно неоснователна се явява претенцията на ищеца за санкционираща лихва в размер на 116,21 лв. и следва да бъде отхвърлена.

По отношение на претенцията за сумата от 120 лв., представляваща разходи за обявена предсрочна изискуемост и предвидена в Приложение № 3 към договора – Такси по кредита за текущо потребление, съдът намира, че така уговорената клауза за такси по съществото си уреждат договорна последица от забавата на длъжника с предварително определен размер, който потребителят дължи независимо от това дали кредиторът в действителност е извършил каквито и да било действия по извънсъдебно събиране на вземането и независимо от размера на реално сторените разходи в тази насока. Предвид тези правни характеристики на вземането за разходи за извънсъдебно събиране на вземането съдът счита, че то представлява допълнителна неустойка за вреди от забавено изпълнение, която се кумулира със санкционираща лихва и законната лихва за забава, с оглед на което клаузата е нищожна поради противоречие с императивната норма на чл. 33, ал. 1 ЗПК. От друга страна, тези разходи следва да се квалифицират и като такси във връзка с управлението на кредита – посочените в процесните клаузи действия визират действия по управление на лош кредит и са присъщ за основния предмет на договора разход, а не допълнителен такъв, поради което спрямо тях се прилага установената в чл. 10а, ал. 2 ЗПК забрана. Допълнително съдът намира претенцията за тяхното заплащане и за недоказана, тъй като по делото не

са ангажирани каквито и да е доказателства за извършването на претендираните дейности. Поради изложеното предявеният иск в тази част подлежи на отхвърляне.

При постановяване на настоящото решение съдът отчете обстоятелството, че отговорността на ответникът С. П. произтича от сключения с ищеца договор за поръчителство от 18.12.2017 г. за обезпечаване изпълнението на задължението на кредитополучателя по договора за кредит. След сключването на първоначалният договор за кредит, с допълнително споразумение от 22.06.2020 г. по съглашение на кредитора и кредитополучателя е удължен първоначално договорения срок на договора, за което обаче липсва съгласие на поръчителя. Съгласно разпоредбата на чл. 147, ал. 2 ГПК, продължаването на срока, даден от кредитора на длъжника, няма действие спрямо поръчителя, ако той не е дал съгласието за това. Промяната на срока на договора, по споразумение между кредитора и длъжника, освобождава поръчителя от отговорност изобщо, когато задължението е с еднократно изпълнение, респ. с единствен падеж и същият с новото споразумение е договорен като по-късен от първоначалния. При договор с продължавано изпълнение, поръчителят се освобождава от отговорност единствено за задълженията с падеж, следващ първоначално уговорения краен срок за изпълнение, не и за тези, чийто падеж попада в рамките на първоначално определения такъв. Поръчителят ще отговаря и в хипотеза на предсрочна изискуемост, обоснована с неизпълнение на задължения с падежи до изтичане на първоначално уговорения краен срок за изпълнение и обявена от кредитора преди изтичането му. Последващи изменения в съдържанието на договора между кредитора и длъжника, утежняващи положението на последния, освен ако обективират новация, по смисъла на чл. 107 ЗЗД и с оглед последиците на предл. второ на разпоредбата, не погасяват поръчителството, но отговорността на поръчителя остава ограничена за неизпълнение задълженията на длъжника, със съдържанието им към момента на сключване на договора за поръчителство (в този смисъл е Решение № 225 от 3.8.2016 г. по т.д. № 3696/2014 ВКС). Предвид изложеното и като съобрази заключението по приетата съдебно-счетоводна експертиза, вещото лице по която е установило, че към датата на настъпване на предсрочната изискуемост – 01.07.2021 г. не са били погасени вноски с падежи 15.02.2021 г. – 15.06.2021 г., т.е. погасителни вноски с настъпил падеж в рамките на първоначално уговорения срок и кредитът е станал предсрочно изискуем в рамките на първоначално уговорения срок, то съдът намира, че отговорността на поръчителя не е отпаднала въпреки удължения срок на договора без негово съгласие.

В съответствие със задължителните тълкувателни разяснения на Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, т. 12, съдът следва да се произнесе и по разпределението на отговорността за разноси в заповедното и исковото производство. При този изход на делото право на разноси имат и двете страни, като искане в този смисъл са направили и двете стани. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК заявителят (ищец) има право на направените от него разноси в заповедното производство в размер 154,76 лева – заплатена държавна такса в заповедното производство и юрисконсултско възнаграждение в размер на 50 лева, определено от съда съгласно чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 37 ЗПП вр. чл. 26 от Наредба за заплащане на правната помощ, при съобразяване извършените действия, материалния интерес, фактическата и правна сложност на делото), от които съобразно уважената част на иска следва да се присъди сумата от 198,83 лв. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК заявителят (ищец) има право на направените от него разноси в исковото производство в размер на 255,94 лева – платена държавна такса в исковото производство, 350,00 лв. депозит за вещо лице и юрисконсултско

възнаграждение в размер на 300 лева, определено от съда съгласно чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 37 ЗПП вр. чл. 26 от Наредба за заплащане на правната помощ, при съобразяване извършените действия, материалния интерес, фактическата и правна сложност на делото), от които съобразно уважената част на иска следва да му се присъди сумата от 879,71 лв..

Процесуалният представител на ответниците е направил искане да му бъде присъдено адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство на ответниците. Същият има право на възнаграждение, определено съгласно чл. 7, ал. 2, т. 3 от Наредбата за минималните размери за адвокатските възнаграждения в редакцията, към момента на сключване на договорите за правна защита и съдействие, а именно по 617 лв. за всяка от страните, или общо 1234 лв. От тях, съобразно отхвърлената част на иска на процесуалният представител на ответниците следва да се присъди сумата от 35,73 лв.

Мотивиран от гореизложеното, настоящият състав на Софийски районен съд

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявените от ищеца „Банка ДСК” АД, ЕИК 121830616, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Московска” № 19, представлявано от Юрий Генев и Диана Митева, обективно кумулативно съединени положителни установителни иски по реда на **чл. 422 ГПК** с правно основание **чл. 430, ал. 1 ТЗ, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, чл. 86 ЗЗД и чл. 141 ЗЗД**, че ответниците **С. Д. К.**, ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „Надежда 1“, бл. 160, вх. А, ет. 5, ап. 19, като кредитополучател и **С. С. П.**, ЕГН *****, с адрес: гр. София, кв. „Горубляне“, ул. „Боте Барборков“ № 11, като поръчител, **дължат на ищеца „Банка ДСК” АД, ЕИК 121830616, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Московска” № 19, представлявано от Юрий Генев и Диана Митева, при условията на солидарна отговорност сумата от 6517.56 лв.** – представляваща главница по договор за кредит за текущо потребление, сключен на 18.12.2017 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявление за издаване на заповед за изпълнение на 09.07.2021 г. до изплащане на вземането; **982.13 лв.** – възнаградителна лихва за периода 15.02.2021 г. – 30.06.2021 г. и **14.48 лв.** – законна лихва за забава за периода 01.07.2021 г. – 08.07.2021 г., за които суми е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 ГПК от 19.07.2021 г., постановена по ч.гр.д. № 40521/2021 г. по описа на СРС, 157 състав, **КАТО ОТХВЪРЛЯ** предявените иски за сумата **104.07 лв.** – договорна лихва за забава за периода 15.02.2021 г. – 30.06.2021 г. и за сумата **120 лв.** – разходи за изискуем кредит като НЕОСНОВАТЕЛНИ.

ОСЪЖДА С. Д. К., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „Надежда 1“, бл. 160, вх. А, ет. 5, ап. 19 и **С. С. П.**, ЕГН *****, с адрес: гр. София, кв. „Горубляне“, ул. „Боте Барборков“ № 11 **ДА ЗАПЛАТЯТ НА „Банка ДСК” АД, ЕИК 121830616, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Московска” № 19, представлявано от Юрий Генев и Диана Митева, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 198,83 лв.** – разноски в заповедното производство, както и сумата от **879,71 лв.** – разноски в исковото производство.

ОСЪЖДА „Банка ДСК” АД, ЕИК 121830616, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Московска” № 19, представлявано от Юрий Генев и Диана Митева ДА ЗАПЛАТИ НА адв. В. Т. П., личен № 1600025388, с адрес на кантората: гр. София, бул. „Александър Стамболийски“ № 125-2, офис 4.2., на основание **чл. 78, ал. 3 ГПК сумата от 35,73 лв.** – адвокатско възнаграждение за производството.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в

двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

ПРЕПИС от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____